

NUMMER 8242

DATUM 11-9-2013

Huidig fusieplan minister overtuigt provincie Utrecht niet

De provincie Utrecht kan vooralsnog niet instemmen met het voorstel van minister Plasterk om Utrecht, Noord-Holland en Flevoland samen te voegen. De provincie komt tot die conclusie nadat ze het wetsvoorstel getoetst heeft aan de door Provinciale Staten vooraf gestelde randvoorwaarden. De provincie is wel bereid kennis en expertise in te zetten om samen met de minister verder te onderzoeken, met welke taken en bevoegdheden, op welke schaal en in welke samenwerkings- en/of opschalingsvariant haar maatschappelijk opgaven het best uitgevoerd kunnen worden. Dit staat in de concept-zienswijze die Gedeputeerde Staten gisteren hebben vastgesteld. De zienswijze is een reactie op het ontwerp-wetsvoorstel van de minister.

Inhoudelijke integrale visie

Volgens de provincie Utrecht ontbreekt een voldoende uitgewerkte integrale visie op de modernisering van het gehele binnenlands bestuur. Een dergelijke visie moet er zijn vòòr dat drastische keuzes worden gemaakt over de herinrichting van het openbaar bestuur. Alleen dan is volgens de provincie een verantwoorde keuze mogelijk die bijdraagt aan een bestendig middenbestuur met maatschappelijk draagvlak en een blijvend hoogwaardige regio Utrecht. Dit geldt eens te meer in tijden van economische crisis, aldus de provincie.

Terugbrengen van het aantal bestuurlijke tussenlagen en hulpstructuren

De provincie is verheugd dat de minister met het herindelingsvoorstel aan een deel van haar randvoorwaarden tegemoet is gekomen, in het bijzonder door het voor Utrecht schrappen van de WGR+-regio (Bestuur Regio Utrecht). Met het wetsvoorstel afschaffing WGR+ introduceert de minister echter voor de Noordvleugelprovincie een voor Utrecht niet aanvaardbare bestuurlijke hulpstructuur: de vervoerregio. De extra bestuurslaag doet volgens de provincie afbreuk aan een doelmatig en krachtig middenbestuur en ook de door het kabinet gewenste, bestuurlijke drukte neemt niet af. Het beperkt de nieuw te vormen provincie wezenlijk in de invulling van de regionale regiefunctie op haar kerntaken, zo schrijft de provincie in haar zienswijze.

Alternatieve varianten en voorstellen zijn onderzocht

De provincie constateert dat andere varianten en opties niet serieus zijn onderzocht en dat het wetsvoorstel een overtuigende onderbouwing van de meerwaarde van de samenvoegingsvariant Noordvleugel mist. Dit vindt de provincie niet aanvaardbaar, vooral omdat een dergelijke keuze maar één keer kan worden gemaakt. In het doorvoeren van het nu voorliggende "geïsoleerd" herindelingsvoorstel schuilt het risico dat het leidt tot een duur bestuurlijk experiment in plaats van tot het versterken van het openbaar bestuur in Nederland.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden op kerntaken en een eigen belastinggebied

De minister kondigt in zijn voorstel een verkenning aan van het overdragen van Rijkstaken naar het nieuwe landsdeel. Het enkel aankondigen van een verkenning komt onvoldoende tegemoet aan de voorwaarde van de provincie om de belangrijkste bevoegdheden en verantwoordelijkheden op ruimtelijk en economisch terrein onder te brengen bij een krachtig en toekomstgericht middenbestuur. Zonder harde afspraken over een krachtig pakket met extra taken, bevoegdheden en middelen heeft een opschaling geen meerwaarde voor een beter functionerend middenbestuur. De positie in Europa wordt daarmee ook niet verstevigd. Decentralisatie van taken en bevoegdheden moet volgens de provincie onlosmakelijk onderdeel zijn van het wetsvoorstel.

Besparingen

Daarnaast heeft de minister volgens de provincie Utrecht niet aangetoond dat de door hem genoemde besparingen reëel zijn. De financiële onderbouwing ziet er niet solide uit. Zeker ten tijde van een economische crisis valt dit niet aan de inwoners te verantwoorden. De in de Memorie van Toelichting genoemde besparing volgt niet uit de businesscase. Aangezien zowel voor de minister als voor onze inwoners besparing een belangrijke overweging voor opschaling is, moet de gegeven onderbouwing in ieder geval degelijk zijn, zo stelt de provincie.

Draagvlak

Uit een opiniepeiling, gehouden door TNS-NIPO, blijkt dat twee op de drie inwoners zich verbonden voelt met Utrecht en dat een zelfstandigheid van Utrecht op een breder draagvlak kan rekenen dan een fusie met één of meer provincies. Als gekozen wordt voor een fusie dan wordt niet alleen naar de Noordvleugel gekeken, maar in gelijke mate naar een fusie met Gelderland en (iets) minder mate met Flevoland en Zuid-Holland. Tijdens stakeholdersbijeenkomsten zijn partners van de provincie gevraagd naar hun mening. Zij geven nadrukkelijk aan

dat het huidige fusieplan willekeurig overkomt. Bestuurlijke schaalvergroting is minder urgent, andere ontwikkelingen vragen meer aandacht. Daarbij wordt met klem aangegeven dat opschaling weliswaar kan helpen bij het verminderen van de bestuurlijke drukte, maar dat het nog belangrijker is om te komen tot een krachtige en duidelijke positionering van het middenbestuur met een heldere taakverdeling.

Conclusie zienswijze

De provincie Utrecht is van mening dat het kabinet er nog niet in geslaagd is om aan te tonen dat de voorgestelde fusie past binnen een groter geheel van modernisering van het openbaar bestuur. Tevens is de provincie van mening dat in financiële zin het wetsvoorstel onvoldragen is. Er is onvoldoende zicht op het realiseren van besparingen en niet onderzocht is of alternatieven leiden tot minder bestuurlijke lasten en tot een beter en efficiënter bestuur. Daarbij komt dat de minister met het wetsvoorstel Wgr+ een voor de provincie niet aanvaardbare nieuwe hulpstructuur introduceert.

Deze en de bevindingen uit de opiniepeiling en de stakeholdersbijeenkomst leiden voor de provincie tot de conclusie dat het wetsvoorstel op dit moment niet voldoet aan de door Provinciale Staten vooraf gestelde randvoorwaarden. Daarom kan de provincie vooralsnog niet met het voorliggende wetsvoorstel instemmen. De provincie is bereid haar kennis en expertise in te zetten om samen met de minister verder te onderzoeken, met welke taken en bevoegdheden, op welke schaal en in welke samenwerkings- en/of opschalingsvariant haar maatschappelijk opgaven het best uitgevoerd kunnen worden.

Vervolg

Op 30 september beslissen Provinciale Staten over de zienswijze die de provincie uiterlijk 16 oktober indient bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ook inwoners, bedrijven, gemeenten en andere organisaties kunnen tot die datum met een zienswijze reageren op het herindelingsontwerp. Meer informatie: www.provincie-utrecht.nl/toekomstutrecht.

Noot voor de redactie:

De zienswijze en de bijlage (o.a. de opiniepeiling, gehouden door TNS-NIPO, vindt u op onze website:

www.provincie-utrecht.nl.

Voor meer informatie: Eva de Vroome, tel. 0612671342 of e-mail: eva.de.vroome@provincie-utrecht.nl